

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

[Igaunu](#)

Swipe to change

Izmaksas

Šajā lapā ir sniegta informācija par tiesāšanās izmaksām Igaunijā.

Valodas versijai, kuru skatāties, nav oficiāla tulkojuma.

Šeit ir šī satura mašintulkojums. Tā mērķis ir tikai palīdzēt saprast, par ko ir teksts. Šīs lapas īpašnieks neuzņemas pilnīgi nekādu atbildību par šī mašintulkojuma kvalitāti.

-----latviešu-----bulgāruspāņučehuāņuvācugrieķuāngļufrančuhorvātuitāļulietuviešuungārumaltiešunīderlandiešuportugāļurumāņuslovākuslovēņusomuzviedru

Regulējošie noteikumi par juridisko profesiju honorāriem

Juriskonsulti

Juriskonsultu atlīdzība Igaunijā netiek regulēta.

Juristi

Juristu atlīdzība Igaunijā netiek regulēta.

Zvērināti advokāti

Zvērinātu advokātu atlīdzība Igaunijā netiek regulēta.

Tiesu izpildītāji

Tiesu izpildītāju atlīdzība Igaunijā ir noteikta [Tiesu izpildītāju likumā](#). Tiesu izpildītāja atlīdzībā var ietilpt maksa par procesa uzsākšanu, pamata maksa par izpildu procesu un papildu maksa par izpildu darbībām. Tiesu izpildītājam arī ir tiesības iekasēt maksu par profesionālu pakalpojumu sniegšanu.

Advokāti

Advokātu atlīdzība Igaunijā netiek regulēta, par to vienojas klienta līgumā. Advokāts vai juridiskā biroja vadītājs klientam iesniedz sākotnējo maksas piedāvājumu un izskaidro atlīdzības veidošanās principus. Klients atlīdzina nepieciešamos izdevumus, kuri advokātam vai juridiskā biroja vadītājam radušies, sniedzot juridiskos pakalpojumus.

Fiksētās izmaksas

Fiksētās izmaksas civilprocesā

Procesa dalībnieku fiksētās izmaksas civilprocesā

Procesa dalībniekiem civilprocesā ir šādas fiksētās izmaksas:

- valsts nodeva;
- kasācijas drošības nauda;
- drošības nauda prasībai nodrošināt aizmugurisku spriedumu;
- nodeva par procesa atsākšanu vai termiņa atjaunošanu;
- samaksa tiesu izpildītājiem par procesuālo dokumentu nosūtīšanu;
- maksa par pavēstu un paziņojumu publicēšanu oficiālajā publikācijā *Ametlikud Teadaanded* vai laikrakstā;
- ekspertu, tulku un tulkotāju honorāri;
- citi lietas izskatīšanas un ārpustiesas izdevumi.

Civilprocesa stadija, kurā jāapmaksā fiksētās izmaksas

Tai pusei, kura ir iesniegusi prasību par procesa uzsākšanu vai procesuālu darbību veikšanu, jāveic šādu izmaksu priekšapmaksas:

- valsts nodeva;
- kasācijas drošības nauda;
- drošības nauda prasībai atcelt aizmugurisku spriedumu;
- nodeva par procesa atsākšanu vai termiņa atjaunošanu;
- samaksa tiesu izpildītājiem par procesuālo dokumentu nosūtīšanu;
- maksa par pavēstu un paziņojumu publicēšanu oficiālajā publikācijā *Ametlikud Teadaanded* vai laikrakstā;
- lietas pārskatīšanas izmaksas, kuru apmēru nosaka tiesa.

Ja tiesa nenolemj citādi, tai pusei, kura ir iesniegusi prasību, ar kuru ir saistītas attiecīgās izmaksas, jāveic ekspertu, tulku un tulkotāju honorāru priekšapmaksas.

Fiksētās izmaksas kriminālprocesā

Procesa dalībnieku fiksētās izmaksas kriminālprocesā

Procesa dalībnieku fiksētās izmaksas kriminālprocesā ir noteiktas [Kriminālprocesa kodeksā](#), un tās iedalās tiesāšanās izdevumos, īpašos izdevumos un papildu izdevumos.

Tiesāšanās izdevumi ir šādi:

- saprātīga apmēra atlīdzība izraudzītajam aizstāvības advokātam vai pārstāvim un procesa dalībnieka citi nepieciešamie izdevumi saistībā ar kriminālprocesu; summas, kas saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 178. pantu izmaksātas cietušajiem, lieciniekiem, ekspertiem un citām kvalificētām personām, izņemot Kriminālprocesa kodeksa 176. panta 1. daļas 1. punktā norādītie izdevumi;
- valsts tiesu medicīnas iestādes vai citas valsts iestādes vai juridiskas personas izdevumi saistībā ar ekspertīzes veikšanu vai reibuma konstatēšanu;
- noteikta atlīdzība ieceltajam aizstāvības advokātam un advokāta pamatotie un atbilstīgie izdevumi;
- izdevumi par krimināllietas materiālu norakstu sagatavošanu aizstāvības advokātam saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 224. panta 1. daļu;
- pierādījumu uzglabāšanas, nosūtīšanas un iznīcināšanas izmaksas;
- ar konfiscētas mantas uzglabāšanu, nodošanu un iznīcināšanu saistītie izdevumi;
- ar civiltiesiskas prasības nodrošināšanu saistītās izmaksas;

ar notiesājošu nolēmumu saistīta kompensācija;

kriminālprocesa virzītāja citi izdevumi kriminālprocesa gaitā, izņemot izdevumi, kas saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu uzskatāmi par īpašiem vai papildu izdevumiem.

Ja procesa dalībniekam ir vairāki aizstāvības advokāti vai pārstāvji, šīm personām izmaksāto atlīdzību ieskaita tiesāšanās izdevumos tiktāl, ciktāl tā nepārsniedz parasti aizstāvības advokātam vai pārstāvim pienākošās atlīdzības saprātīgu apmēru.

Ja aizdomās turētais vai apsūdzētais pats nodrošina savu aizstāvību, aizstāvībai nepieciešamos izdevumus ieskaita tiesāšanās izdevumos. Pārmērīgus izdevumus, kas nebūtu veikti, ka aizstāvību nodrošinātu advokāts, tiesāšanās izdevumos neieskaita.

Izdevumus, ko veikušas personas, kas nav iesaistītas procesā, un kas nav saistīti ar ekspertīžu veikšanu, atlīdzina saskaņā ar Tiesu medicīnas ekspertīžu likumā paredzētajiem nosacījumiem un kārtību.

Īpaši izdevumi ir saistīti ar tiesas sēdes atlikšanu procesa dalībnieka neierašanās dēļ un izdevumi par piespiedu atgādāšanu uz tiesas sēdi.

Papildu izdevumi ir:

atlīdzība par informāciju saistībā ar pierādījuma priekšmeta apstākļiem, ko maksā personai, kas nav procesa dalībnieks;

izdevumi, kas saistīti ar aizdomās turētā vai apsūdzētā turēšanu apcietinājumā;

atlīdzība tulkiem vai tulkotājiem saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 178. pantu;

kriminālprocesa ietvaros izmaksātās kompensācijas atbilstoši Likumam par kaitējuma atlīdzību personām, kam nepamatoti atņemta brīvība;

valsts un pašvaldības struktūru izdevumi saistībā ar kriminālprocesu, kas nav norādītas Kriminālprocesa kodeksa 175. panta 1. daļas 1. vai 10. punktā;

atlīdzība liecinieku pārstāvjiem, kas izmaksāta atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 671. pantam.

Kriminālprocesa stadija, kurā jāapmaksā fiksētās izmaksas

Apsūdzētā attaisnošanas gadījumā tiesāšanās izdevumus atlīdzina valsts. Ja apsūdzētais tiek notiesāts, tiesāšanās izdevumus sedz notiesātais. Apsūdzētā daļējas attaisnošanas gadījumā izdevumus atlīdzina valsts tādā mērā, kādā apsūdzētais attaisnots. Pienākums veikt tiesāšanās izdevumu atlīdzību iestājas, līdz spēkā stāties galīgais nolēmums.

Ja civilprasība krimināllietā ir noraidīta, **tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar šīs prasības nodrošināšanu**, kompensē cietušais. Ja civilprasība ir pilnībā apmierināta, tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar šīs prasības nodrošināšanu, atlīdzina notiesātais vai atbildētājs. Ja civilprasība ir daļēji apmierināta, tiesa, ņemot vērā visus apstākļus, tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar šīs prasības nodrošināšanu, sadala starp cietušo un notiesāto vai atbildētāju. Ja ir noraidīta civilprasības otrreizēja izskatīšana, tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar šīs prasības nodrošināšanu, atlīdzina valsts.

Fiksētās izmaksas konstitucionālajā procesā

Procesa dalībnieku fiksētās izmaksas konstitucionālajā procesā

Igaunijā fiziskas personas nevar iesniegt konstitucionālu sūdzību. Konstitucionālās uzraudzības izmaksas sedz no valsts budžeta. Izmaksas, kas ir saistītas ar speciālistu iesaistīšanu tiesvedībā, sedz no valsts budžeta, piemērojot tādus pašus nosacījumus kā ekspertu honorāru apmaksai civilajā tiesvedībā.

Konstitucionālā procesa stadija, kurā jāapmaksā fiksētās izmaksas

Procesa dalībniekiem konstitucionālajā procesā nav nekādu fiksētu izmaksu.

Iepriekšēja informācija, ko sniedz juridiskie pārstāvji

Pušu tiesības un pienākumi

Advokātam ir jāsniedz klientam ziņas par visām darbībām, kuras ir jāveic, lai sniegtu juridiskos pakalpojumus, un par visām ar to saistītajām izmaksām.

Advokāts vai juridiskā biroja vadītājs klientam iesniedz sākotnējo maksas piedāvājumu un izskaidro atlīdzības veidošanās principus.

Izdevumi saistībā ar dalību procesā

Izdevumi, ko sedz uzvarējušī puse

Tā puse, kurai nolēmums ir labvēlīgs, sedz izdevumus, kas ir saistīti ar juridiskā pārstāvja vai padomdevēja atlīdzību tādā apmērā, kādā tiesa tās uzskata par pamatotām un tādām, kas nav jāsedz tai pusei, kurai nolēmums ir nelabvēlīgs.

Izdevumi, ko sedz zaudējušī puse

Saskaņā ar nolēmumu par tiesāšanās izdevumu noteikšanu tā puse, kurai nolēmums ir nelabvēlīgs, atlīdzina tās puses tiesāšanās izdevumus, kurai nolēmums ir labvēlīgs; tas var ietvert sekojošos izdevumus:

valsts nodeva;

drošības nauda;

izdevumi par lieciniekiem, ekspertiem, tulkiem un tulkotājiem un izdevumi par eksperta analīzi, ko veikusi persona, kura nav procesa dalībnieks, un kas ir atlīdzināma saskaņā ar Tiesu medicīniskās ekspertīzes likumu;

izdevumi saistībā ar dokumentāru un faktisku pierādījumu iegūšanu;

izdevumi saistībā ar apskatēm uz vietas, tostarp nepieciešamie tiesas ceļa izdevumi;

izdevumi par procesuālo dokumentu piegādāšanu, nosūtīšanu un izsniegšanu;

izdevumi, kas saistīti ar civilprasības apmēra noteikšanu;

izdevumi, kas saistīti ar procesa dalībnieku pārstāvjiem un padomdevējiem;

procesa dalībnieku ceļa, pasta, sakaru, izmitināšanas un citi tamlīdzīgi izdevumi, kas saistīti ar procesu;

procesa dalībnieku nesaņemtās algas vai citi pastāvīgi ieņēmumi;

izdevumi par tiesību aktos noteikto pirmstiesas procesu, ja vien prasība nav iesniegta vairāk nekā sešus mēnešus pēc pirmstiesas procesa beigām;

tiesu izpildītāja honorārs saistībā ar prasības nodrošināšanu un izdevumi, kas radušies, izpildot nolēmumu par prasības nodrošināšanu;

tiesu izpildītāja honorārs par procesuālo dokumentu piegādāšanu;

izdevumi saistībā ar pieteikuma izskatīšanu par procesuālu palīdzību segt tiesāšanās izdevumus;

izdevumi par paātrināto maksājuma rīkojuma procesu;

izdevumi par dalību samierināšanas procesā, ja tiesa pusēm to pieprasījusi atbilstoši Civilprocesa kodeksa 4. panta 4. punktam, vai, ja šāds process ir obligāts, par dalību pirmstiesas samierināšanas procesā atbilstoši Samierināšanas likuma 1. panta 4. punktam.

Ja tiesas nolēmumā par tiesāšanās izdevumu sadali ir noteikts, ka kādam no procesa dalībniekiem ir jāsedz ar cita dalībnieka pārstāvi vai padomdevēju saistītas izmaksas, tiesas noteiktajam izdevumu apmēram ir jābūt pamatotam un jāaprobežojas ar nepieciešamo apjomu. Ja ir iesaistīti vairāki pārstāvji, ar tiem saistītos izdevumus atlīdzina tikai tādā gadījumā, ja šie izdevumi ir pamatoti ar lietas sarežģītību vai nepieciešamību mainīt pārstāvi.

Pamats izdevumu noteikšanai

Kur Igaunijā atrast informāciju par pamatu izdevumu noteikšanai?

Izdevumu noteikšanas pamati ir šādi:

Civilprocesa kodekss;

Tiesu izpildītāju likums;

Likums par valsts nodevām;

tiesību akti, kas pieņemti, pamatojoties uz Civilprocesa kodeksu.

Kādās valodās Igaunijā ir pieejama informācija par pamatu izdevumu noteikšanai?

Informācija par pamatu izdevumu noteikšanai ir pieejama igauņu valodā.

Igaunijas tiesību aktu, kuros ietvertas norādes par izdevumiem un to noteikšanas pamatu, tulkojumi angļu valodā ir pieejami

[oficiālā laikraksta *Riigi Teataja* tīmekļa vietnē.](#)

Kur atrast informāciju par mediāciju?

Tieslietu ministrijas pienākumos ietilpst **Direktīvas 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās** īstenošana. Vispārīgu informāciju par mediāciju var iegūt, rakstot uz Tieslietu ministrijas e-pasta adresi: info@just.ee.

Samierināšanas procesu civillietās regulē Samierināšanas likums, kurā ir noteiktas mediatoru tiesības un pienākumi, kā arī ietvertas pamatnostādnes ar mediatora palīdzību panāktu vienošanos īstenošanai un izpildei. Saskaņā ar Samierināšanas likumu samierināšanu var veikt:

fiziska persona, kurai samierināšanas funkciju uzticējušas procesa puses;

zvērināti advokāti;

notāri;

likumā noteiktajā gadījumā – valsts vai pašvaldības samierināšanas struktūra.

Samierināšanas procesu administratīvās lietās regulē Administratīvo tiesu procesa kodekss, bet krimināllietās un likumpārkāpumu lietās - Kriminālprocesa kodekss.

Attiecībā uz mediāciju ģimenes lietās Sociālo lietu ministrija mudina izvērst ģimenes mediatoru darbību. **Igaunijas Starptautisko biedrības** tīmekļa vietnē ir pieejama informācija gan igauņu, gan angļu valodā. Līdzīgi arī **Igaunijas Apvienība bērnu labklājībai** – bezpeļņas organizācija, kas atbalsta bērnu tiesības, – konsultē vecākus, kuri vēlas dzīvot atsevišķi vai šķirties, mudinot viņus izmantot samierinātāju pakalpojumus, lai aizsargātu viņu bērnu intereses. Šī apvienība turklāt rīko mācības ģimeņu samierināšanas jomā.

Kur atrast sīkāku informāciju par izdevumiem?

Tīmekļa vietne par izdevumiem

Ar tiesas procesu saistītie izdevumi un to apmērs ir atkarīgs no tiesvedības ilguma un rakstura. Galvenais informācijas avots attiecībā uz izdevumiem saistībā ar tiesas procesu ir tiesas procesu regulējošie kodeksi un Likums par valsts nodevām. **Tieslietu ministrija** izdod un uztur oficiālo laikrakstu

[Riigi Teataja](#), kurā ir pieejami:

normatīvie akti;

Valsts prezidenta **dekrēti;**

Augstākās tiesas nolēmumi un starptautiskie līgumi;

pašvaldību noteikumi.

Oficiālajā laikrakstā *Riigi Teataja* ir pieejamas arī likumu, valdības noteikumu un rīkojumu, ministriju noteikumu, Igaunijas Bankas (*Eesti Pank*) prezidenta noteikumu, Valsts vēlēšanu komitejas noteikumu, parlamenta (*Riigikogu*) lēmumu, pašvaldību padomju un pilsētu domju noteikumu oficiālās konsolidētās versijas. Oficiālajā laikrakstā publicētie tiesību akti un citi dokumenti ir pieejami kopš 1990. gada.

Augstākās tiesas **tīmekļa vietnē** ir publicēta analīze par tiesāšanās izdevumu noteikšanas praksi.

Kur atrast informāciju par dažādu procedūru vidējo ilgumu?

Tiesu **tīmekļa vietnē** ir ievietoti statistikas dati par tiesvedību pirmās un otrās instances tiesās kopš 1996. gada.

Kur atrast informāciju par noteikta veida tiesvedības vidējiem kopējiem izdevumiem?

Valsts nodevas apmēri par noteikta veida tiesvedību ir noteikti **Likumā par valsts nodevām**.

Tiesu izpildītāju honorāri ir noteikti **Tiesu izpildītāju likumā**.

Nav pieejami statistikas dati par noteikta veida tiesvedības vidējiem kopējiem izdevumiem.

Pievienotās vērtības nodoklis

Kā tiek sniegta šī informācija?

Tiesu izpildītāju honorāriem piemēro PVN, kura likme ir 20 %.

Lai saņemtu tiesāšanās izdevumiem piemērotā PVN atmaksu, pieteicējam jāapliecina, ka viņš nav PVN maksātājs vai ka PVN nav iespējams atgūt citu iemeslu dēļ.

Kādas likmes tiek piemērotas?

Kopš 2009. gada 1. jūlija Igaunijā piemērojamā PVN likme ir 20 %.

Juridiskā palīdzība

Civilprocesā piemērojamais ienākumu sliekšnis

Juridiskā palīdzība ir pieejama tad, ja juridisko pakalpojumu izmaksas divas reizes pārsniedz pieteicēja vidējos mēneša ienākumus, ko aprēķina, par pamatu ņemot pēdējo četru mēnešu vidējos mēneša ienākumus līdz pieteikuma iesniegšanas brīdim.

No iegūtā rezultāta atņem **nodokļus** un **obligātās apdrošināšanas iemaksas**, izmaksas juridisko uzturēšanas saistību izpildei un pamatotas mājokļa un ceļa izmaksas.

Citi nosacījumi juridiskās palīdzības piešķiršanai cietušajiem

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksu valsts var sniegt procesuālu palīdzību. Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidi un šāda veida palīdzības saņemšanas nosacījumi ir paredzēti **Valsts juridiskās palīdzības likumā**.

Juridisko palīdzību var piešķirt fiziskai personai, kas juridiskās palīdzības pieteikuma iesniegšanas brīdī ir Igaunijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts pastāvīgais iedzīvotājs vai pilsonis. Personai pastāvīgo dzīvesvietu nosaka atbilstoši 59. pantam Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās. Citas fiziskās personas drīkst saņemt valsts palīdzību tikai tad, ja šādas tiesības izriet no starptautiska nolīguma.

Valsts juridisko palīdzību nepiešķir, ja:

pieteikuma iesniedzējs pats spēj aizsargāt savas tiesības;

pieteikuma iesniedzējam nav tiesību, kuru aizsardzībai viņš lūdz juridisko palīdzību;

pieteikuma iesniedzējs juridisko pakalpojumu izmaksas varētu segt no savas mantas, kuru bez lieliem sarežģījumiem iespējams pārdot;

nav paredzams, ka juridisko pakalpojumu izmaksas vairāk nekā divas reizes pārsniegs pieteicēja vidējos mēneša ienākumus, ko aprēķina, par pamatu ņemot pēdējo četru mēnešu vidējos mēneša ienākumus līdz pieteikuma iesniegšanas brīdim un no šīs summas atņemot nodokļus un obligātās

apdrošināšanas iemaksas, izmaksas juridisko uzturēšanas saistību izpildei un pamatotas mājokļa un ceļa izmaksas;

lietas apstākļi liecina, ka pieteicējam ir mazas izredzes aizsargāt savas tiesības;

pieteikums iesniegts, lai sagatavotu prasību par nemantiska kaitējuma atlīdzību, un lietā nav svarīgu sabiedrisko interešu;

strīds attiecas uz pieteikuma iesniedzēja uzņēmējdarbību un neietekmē viņa tiesības, kas ar uzņēmējdarbību nav saistītas; pieteikums iesniegts preču zīmes, patenta, funkcionālā modeļa, rūpnieciska dizainparauga, integrālās shēmas topoloģijas vai citas formas intelektuālā īpašuma aizsardzībai, izņemot no Autortiesību likuma izrietošās tiesības; pieteikuma iesniedzējam ir nepārprotamas kopīgas intereses ar personu, kam nav tiesību saņemt juridisko palīdzību; pastāv risks, ka šajā gadījumā juridisko palīdzību saņemtu persona, kam uz to nav tiesību; pieteikums iesniegts, lai aizsargātu tiesības, kas ir nodotas pieteikuma iesniedzējam, un ir pamats uzskatīt, ka šīs tiesības pieteikuma iesniedzējam nodotas nolūkā saņemt valsts juridisko palīdzību; juridisko pakalpojumu sniegšana ir paredzēta pieteikuma iesniedzēja noslēgtā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā vai to sedz obligātā apdrošināšana; paredzamā summa, kādu pieteikuma iesniedzējs varētu iegūt tiesvedības rezultātā, ir pārāk niecīga salīdzinājumā paredzamo valsts juridiskās palīdzības izmaksām.

Sīkāka informācija par valsts juridisko palīdzību ir pieejama Igaunijas Advokātu kolēģijas [tīmekļa vietnē](#).

Citi nosacījumi juridiskās palīdzības piešķiršanai aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem vai atbildētājiem

Uz aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem vai atbildētājiem attiecas tādi paši nosacījumi par juridiskās palīdzības sniegšanu kā uz cietušajiem.

Bez maksas tiesvedība

Likumā par valsts nodevām ir noteikti apstākļi, kuros ir iespējams atbrīvot no valsts nodevas samaksas. Tiesvedībā no valsts nodevas samaksas ir atbrīvotas šādas darbības:

pārsūdzības vai sūdzības izskatīšana par atalgojuma vai algas izmaksu, darba līguma uzteikuma spēkā neesamības konstatēšanu, atjaunošanu amatā vai pamatojuma maiņu atbrīvošanai no amata;

pārsūdzības izskatīšana par uzturlīdzekļu piedziņu un, ja tiek prasīti uzturlīdzekļi bērnam, – pieteikuma izskatīšana par paātrināto maksājuma rīkojuma procesu;

prasības izskatīšana par kaitējuma atlīdzību saistībā ar nelikumīgu notiesāšanu, nelikumīgu kriminālvajāšanu, nelikumīgu aizturēšanu un citādu nepamatotu brīvības atņemšanu, kā arī prasības izskatīšana par zaudējumu atlīdzību saistībā ar nelikumīga soda piemērošanu par likumpārkāpumu;

ar krimināllietu saistīto tiesas dokumentu sākotnējā izsniegšana;

tiesvedība par personas ievietošanu slēgtā iestādē;

prasības izskatīšana par prettiesisku represiju rezultātā konfiscētās vai pamestās mantas atdošanu un kaitējuma atlīdzību;

lietas izskatīšana par pensijas stāža apliecināšanu;

protesta izskatīšana administratīvā lietā;

ieteikuma izskatīšana par atbrīvošanu no notāra honorāra samaksas un tiesas lēmuma apstrīdēšana šādā jautājumā;

procesuālās palīdzības pieteikuma izskatīšana un tiesas lēmuma apstrīdēšana šādā jautājumā;

pārsūdzības vai sūdzības izskatīšana par kaitējuma atlīdzību, kas radies miesas bojājumu vai citu veselības traucējumu vai apgādnieka nāves rezultātā;

procesuālo dokumentu kopijas izgatavošana administratīvā lietā, nepārsniedzot piecas lappuses.

No valsts nodevas samaksas ir atbrīvoti:

nepilngadīga persona, iesniedzot pārsūdzot tiesas nolēmumu jautājumā, kurā tai ar likumu piešķirtas patstāvīgas sūdzības celšanas tiesības;

pensijas vai pabalsta saņēmējs lietā par pensijas vai pabalsta summu nepareizu izmaksu vai nemaksāšanu;

fiziska persona, iesniedzot sūdzību par vēlēšanu komisijas lēmumu;

aizbildniecības iestāde, iesniedzot pieteikumu par vecāku tiesību atņemšanu, nepilngadīgas personas aizbildņa iecelšanu vai citu pieteikumu bērna interesēs, par kuru šī iestāde ir atbildīga;

nodokļu administrators, iesniedzot maksātnespējas pieteikumu vai citu ar maksātnespējas procedūru saistītu pieteikumu, un nodokļu apmēra noteikšanas lietās;

apriņķa pašvaldība, saskaņā ar Zemes reformas likuma noteikumiem hipotēkas turētāja uzdevumu izpildei iesniedzot prasību lietā par hipotēku, kas ir nodibināta par labu valstij;

tiesu izpildītājs, iesniedzot tiesai ar izpildi lietvedību saistītu pieteikumu uz izpildu procesa kodeksa pamata un pārsūdzot tiesas nolēmumu saistībā ar izpildi lietvedību uz Civilprocesa likuma 599. panta pamata.

Kad zaudējušajai pusei jāsedz uzvarējušās puses izdevumi?

Lietu izskatījis tiesa tiesāšanās izdevumu sadalījumu starp pusēm nosaka tiesas spriedumā vai lēmumā par tiesvedības izbeigšanu. Tiesai ir jānosaka, kurus tiesāšanās izdevumus vai, attiecīgā gadījumā, kādu tiesāšanās izdevumu daļu jāsedz katrai pusei. Ja augstākas instances tiesa spriedumu groza vai pasludina jaunu spriedumu, nenosūtot lietu atpakaļ jaunai izskatīšanai, tiesa attiecīgi pārskata tiesāšanās izdevumu sadalījumu, ja tas nepieciešams.

Procesa dalībnieks ir tiesīgs **pirmās instances tiesai**, kas izskatīja lietu, prasīt tiesāšanās izdevumus aprēķināt naudas izteiksmē, pamatojoties uz izdevumu proporcionālo sadalījumu, kāds noteikts tiesas spriedumā. To var darīt 30 dienu laikā no dienas, kad stājies spēkā tiesas nolēmums par izdevumu sadalījumu. Šādai prasībai jāpievieno tiesāšanās izdevumu saraksts, kurā sniegta informācija par izdevumu saturu. Tiesa var noteikt termiņu, līdz kuram procesa dalībniekam jāsniedz sīkāka informācija par atlīdzināmajiem tiesāšanās izdevumiem, vai pieprasīt, lai procesa dalībnieks iesniedz šos izdevumus apliecinājošus dokumentus. Tiesa šo prasību par tiesāšanās izdevumu noteikšanu, tiesāšanās izdevumu sarakstu un pamatojuma dokumentus nekavējoties pārsūta pretējai pusei.

Pretējā puse tiesas noteiktā termiņā no prasības saņemšanas var iesniegt savus iebildumus. Atbildei paredzētais termiņš nevar būt īsāks par septiņām dienām. Šādā gadījumā iespējams saņemt juridisko palīdzību, izņemot, ja juridiskās palīdzības saņēmējam ir pienākums atlīdzināt pretējās puses izdevumus saskaņā ar tiesas spriedumu. Puse, kurai nolēmums ir nelabvēlīgs, pilnībā sedz visus tiesāšanās izdevumus arī gadījumā, ja šī puse ir atbrīvota no pienākuma apmaksāt tiesāšanās izdevumus vai ja šai pusei ir piešķirta juridiskā palīdzība šādu izdevumu segšanai.

Ja lieta ir atrisināta, tiesa atbildētājam pieprasa segt tiesāšanās izdevumu daļu, no kuras prasītājs ir atbrīvots vai kuras samaksai prasītājs ir saņēmis atļauju maksāt pa daļām. Šī summa ir jāiemaksā valsts budžetā un ir proporcionāla prasības daļai, kas ir atrisināta.

Ekspertu honorāri

Ja vien tiesa nelemj citādi, pusei, kura iesniegusi prasību, jāsedz no tās izrietošie **lietas vešanas** izdevumi tiesas noteiktajā apmērā. Ja abas puses vai tiesa lietā pieaicina ekspertu, izdevumus sadala abām pusēm vienādās daļās.

Ekspertiem honorārus izmaksā atbilstīgi viņu **paveiktajam darbam**. Stundu likmēm jāiekļaujas starp valdības noteikto minimālo un maksimālo stundas likmi.

Ekspertu honorāri par ekspertīzi 10–40 reizi pārsniedz minimālo stundas likmi. Nosakot izmaksājamo honorāru stundas likmi, tiesa ņem vērā šādus faktorus: eksperta kvalifikāciju;

darba sarežģītības pakāpi;

visas nenovēršamās izmaksas, izmantojot nepieciešamos līdzekļus;

īpašus apstākļus, kādos eksperts veicis prasīto darbu.

Jāatlīdzina arī izdevumi, kas ir saistīti ar eksperta atzinuma sagatavošanu un izstrādāšanu, tostarp eksperta novērtējumā izmantotā palīgpersonāla, materiālu un līdzekļu izmaksas un citas nepieciešamās izmaksas saistībā ar tiesvedību, jo īpaši izmēģināšanas un uztura izdevumi.

Eksperta honorāru un atlīdzināmo izdevumu apmēru nosaka ar nolēmumu, kuru pieņem tā pati tiesa, kas ekspertu iesaistīja lietas izskatīšanā.

Ekspertiem atlīdzību izmaksā tikai pēc viņu **pieprasījuma**. Ja eksperts ir izpildījis savus pienākumus, tiesa viņam pienākošos honorāru izmaksā neatkarīgi no tā, vai puses jau ir veikušas izdevumu atlīdzības priekšapmaksu un vai tiesa ir pusēm pieprasījusi veikt izdevumu atlīdzību.

Ja eksperta novērtējumu veic tiesu medicīnas iestāde, ar šo novērtējumu saistītie ekspertu honorāri un izdevumi ietilpst tiesāšanās izdevumos, un zaudējusi puse tos atlīdzina tādā pašā kārtībā kā tiesāšanās izdevumus.

Tulkotāju un tulku honorāri

Honorārus ārpustiesas tulkiem, kuri piedalās tiesu procesos, maksā saskaņā ar stundas likmi, kas mutiskajai tulkošanai var 2–40 reizu pārsniegt tiesību aktos noteikto minimālo stundas atalgojuma likmi. Tulkotājiem par rakstiskiem tulkojumiem maksā saskaņā ar likmi par vienu teksta lappusi, un šī likme var līdz pat 20 reizes pārsniegt minimālo stundas atalgojuma likmi.

Tulku un tulkotāju honorārus un atlīdzināmo izdevumu apmēru nosaka ar nolēmumu, kuru pieņem tā pati tiesa, kas tulku vai tulkotāju iesaistīja lietas izskatīšanā.

Nosakot stundas likmes, tiesa ņem vērā tulka vai tulkotāja kvalifikāciju, darba sarežģītības pakāpi, visas radušās nenovēršamās izmaksas un īpašos apstākļus, kādos tika veikta mutiskā vai rakstiskā tulkošana.

Tulkiem un tulkotājiem atlīdzību izmaksā tikai pēc viņu **pieprasījuma**. Tiesa tulkiem un tulkotājiem pienākošos honorāru izmaksā neatkarīgi no tā, vai puses jau ir veikušas izdevumu atlīdzības priekšapmaksu un vai tiesa ir pusēm pieprasījusi veikt izdevumu atlīdzību.

Tulku un tulkotāju honorāri ietilpst tiesāšanās izdevumos, tādēļ zaudējusi puse tos atlīdzina uzvarējušajai pusei tādā pašā veidā kā tiesāšanās izdevumus.

Lapa atjaunināta: 08/08/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.